

„Istarska Riječ“

nakog drugog četvrtca uyeće,
četvrti prilog „Mladi Istran“
preplašta za tuzenje i značje
četvrti g-dana 1924.
izdavač 25. listo. Ured-
stvo i uprava lista: Tis-
karnica - Vl. S. Franciscus
Assisi 204, Telefon: 11-47

ISTARSKA RIJEĆ

Tijednik za pouku, gospodarstvo i politiku Istarskog naroda.

„Složom rastu male stvari, a nesloga sve pakvaril.“ — Narodna poslovica.

Oglasni stope 4 lira

za svaki centimeter vistne, u
čitljiv jednoga stupca. Za više
kratno uveštenje daje se znatna
popust prema pogodbi. Plaća
se i u tužuje u Trstu. Dopis
se salju uredništvo, a novac
upravi. Nefranckiana se plama
ne primaju, a rukopis je ne
vracaju ni u kojem slučaju.

RAPALLO

Na Dusni dan, 2. novembra, obilazili su grobove i misili na nase mrtve. Na rapalski dan, 12. novembra, također su obilazili grobove, ali one, u kojima su pokopane mnoge našeade, i mnoga naša občanija.

Jutje u srijedu navršile su cetiri godine, o je nafigurskoj Rivieri, u mjestu Rapallo, potpisani ugovor, koji nas je predao Italijanima.

Kako je do onoga doslo? — znamo svi. Zasto je baš sve onako prošlo? — i te znamo svi. Naposjetiš nisu ni Italijani krviti, što je bila sudbina naša dospjela u vise jedne političke srptre.

Uostalom bilo bi bez svrha a gotovo i bez smisla, da sada pucamo na krivnje i propuste nekih operevnih diplomata. Činjenica jest, da je dne 12. novembra u Rapallo potpisani poznati ugovor, i da se sada tom činjenicom mora da računa.

Citatova ona petljana u Rapallo sastojala se, i dva dijela: iz potpisa ugovora i — čak i neke iz potpisa.

Cajanka je bila zanimiva: gospodje, likeri, šampanjac i zdravice. Gospodje, likeri i šampanjac nas se nimalo ne tiču. Zanimivije su zdravice, što su enom zgodile izrečene. U tim zdravicama bilo je

govore i o nama — odjećenima. Pak je i po koja lijepa riječ, kako će nam ovde biti dbr., kako ćemo biti postovani i mi naši jerik i sve naša nacionalna tekovine.

I bilo je čuka, koji su u to vjerovali. Mi nismo. Ni naši prijatelji. Nismo, tako nam pogod. Jer iako se nismo bavili diplomatskim poslovima, moj smo imali toliko pratići, da već unaprijed pogodimo, kako će nečija občanija biti ludom radevanju.

Mi nismo vjerovali ni kasnijim občanijima, ni onima rimskog Parlamenta, ni onima rimskog Senata. Nismo vjerovali predušim, a ne čemo vjerovati ni budućim občanijama. Valjda zato, što nismo diplomi...

Medutim ima ipak nešto u sto i mi vjerujemo: u lijepu Božju pravdu. I još vjerujemo u nešto... U onu prastaru riječ, da se misao ne može da ubije. Ni duša.

Rapalski ugovor stvorio je sadašnje naše granice, dok je dušu naših djejava i našu stvorio sam Gospod Bog. A kato su djela Božja jača i trajnija od ljudskih, tako će i naša naša ostati i odoljevati će svim nivalama, mā s koje strane dolazile. A gdje bude naša duša, tu ćemo biti i mi — biti će Slaveni.

Rapalski ugovor stvorio je sadašnje naše granice, dok je dušu naših djejava i našu stvorio sam Gospod Bog. A kato su djela Božja jača i trajnija od ljudskih, tako će i naša naša ostati i odoljevati će svim nivalama, mā s koje strane dolazile. A gdje bude naša duša, tu ćemo biti i mi — biti će Slaveni.

Jedna slavenska slava

Prošlih dana imali su u Varšavi, glavnom gradu republike Poljske, velike sveće, tome je da bude i opomena narodu čanosti. Mrtvi ostaci velikoga poljskoga naroda za budućnost... Narod, koji zaboravlja, što je bio i otkud je potekao, odsudjen je da propadne, pa imao on hiljadu i hiljadu godišarskih i drugih privrednih zavoda.

Poljski je narod pobožan i Sienkiewicz je bio odličan kršćanin, ali je našu svomu dozakao jednim svojim znamenitijim djelom „Križari“, da nisu svu onu, koji je njeni dolazi s križom u ruci, njezini prijatelji. I Nijemci su imali jedan vitezski red, koji je u članovima imali za svoj znak — je dan veliki križ. I s tim križem su oni nadali na kršćansku Poljsku i hvalili i palili i rusili i ubijali. Takvo su eto bili ti tudijski „Križari“ s Isusovim križem na prsimu. Iznesioči svu onu kršćansku zlostavnost i takođe. Sienkiewicz je opominjao svoje Poljake, neka se čuvaju vuka u jagodičkoj kozi. Nije sve što nosi križ — kršćanin.

Sienkiewicz je svojemu narodu pokazao prav put, kojim treba da ide. On je bio, da se u duši njegova naroda opet ukrenje na ljepe i divne misao o budućnosti poljske zemlje. On je bio da svaki Poljak nudi se učvaren, da će Poljska jednoga dana usnuti i postati etpol svoja, slobodna i nezavisna kao što je i nekoličina. On je bio, da narod vjeruje u tu budućnost slavu veličinu, jer vjera je ona, koja spasava. Tudi narodu, koji te vjere nemira ili je izgubi.

Stotinu za poljski narod nastali teški životi. Tlacen i ugađavatven obitalo u Austriji i Pruskoj narod se je teškom mukom udjupravo svojim tiraninom. Dobro mu nije bilo ni u Rusiji, pod ruskinim carevinom, koji kako se zna, nisu imali u svježim žilama niti kapi prave ruske, slavenske krv.

No poljski narod nije očajao. On je vjerovao u svoju budućnost, čvrsto je vjerovao, da će drći dan, kad će se sva tri poljska djele opet sjedniti u jedno i biti jedno, kašto su negda bili. Tu vjeru su i bili, da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772. za vladanje Marije Terezije. Njemacka

Tu su veliku uslugu Austrijanci vratile Poljacima tako, da su im devedeset godina iz tega razdjeljili državu i to tako: da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772.

Štak su za poljski narod nastali teški životi. Tlacen i ugađavatven obitalo u Austriji, i Pruskoj narod se je teškom mukom udjupravo svojim tiraninom. Dobro mu nije bilo ni u Rusiji, pod ruskinim carevinom, koji kako se zna, nisu imali u svježim žilama niti kapi prave ruske, slavenske krv.

No poljski narod nije očajao. On je vjerovao u svoju budućnost, čvrsto je vjerovao, da će drći dan, kad će se sva tri poljska djele opet sjedniti u jedno i biti jedno, kašto su negda bili. Tu vjeru su i bili, da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772.

Štak su za poljski narod nastali teški životi. Tlacen i ugađavatven obitalo u Austriji, i Pruskoj narod se je teškom mukom udjupravo svojim tiraninom. Dobro mu nije bilo ni u Rusiji, pod ruskinim carevinom, koji kako se zna, nisu imali u svježim žilama niti kapi prave ruske, slavenske krv.

No poljski narod nije očajao. On je vjerovao u svoju budućnost, čvrsto je vjerovao, da će drći dan, kad će se sva tri poljska djele opet sjedniti u jedno i biti jedno, kašto su negda bili. Tu vjeru su i bili, da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772.

Štak su za poljski narod nastali teški životi. Tlacen i ugađavatven obitalo u Austriji, i Pruskoj narod se je teškom mukom udjupravo svojim tiraninom. Dobro mu nije bilo ni u Rusiji, pod ruskinim carevinom, koji kako se zna, nisu imali u svježim žilama niti kapi prave ruske, slavenske krv.

No poljski narod nije očajao. On je vjerovao u svoju budućnost, čvrsto je vjerovao, da će drći dan, kad će se sva tri poljska djele opet sjedniti u jedno i biti jedno, kašto su negda bili. Tu vjeru su i bili, da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772.

Štak su za poljski narod nastali teški životi. Tlacen i ugađavatven obitalo u Austriji, i Pruskoj narod se je teškom mukom udjupravo svojim tiraninom. Dobro mu nije bilo ni u Rusiji, pod ruskinim carevinom, koji kako se zna, nisu imali u svježim žilama niti kapi prave ruske, slavenske krv.

No poljski narod nije očajao. On je vjerovao u svoju budućnost, čvrsto je vjerovao, da će drći dan, kad će se sva tri poljska djele opet sjedniti u jedno i biti jedno, kašto su negda bili. Tu vjeru su i bili, da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772.

Štak su za poljski narod nastali teški životi. Tlacen i ugađavatven obitalo u Austriji, i Pruskoj narod se je teškom mukom udjupravo svojim tiraninom. Dobro mu nije bilo ni u Rusiji, pod ruskinim carevinom, koji kako se zna, nisu imali u svježim žilama niti kapi prave ruske, slavenske krv.

No poljski narod nije očajao. On je vjerovao u svoju budućnost, čvrsto je vjerovao, da će drći dan, kad će se sva tri poljska djele opet sjedniti u jedno i biti jedno, kašto su negda bili. Tu vjeru su i bili, da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772.

No poljski narod nije očajao. On je vjerovao u svoju budućnost, čvrsto je vjerovao, da će drći dan, kad će se sva tri poljska djele opet sjedniti u jedno i biti jedno, kašto su negda bili. Tu vjeru su i bili, da je Austrija dobila jedan dio, Pruska drugi a Rusija treći. Bilo je to god. 1772.

Svi narodi svijeta poklonili su se njegoj voj velikoj sjeni, a najviše oni, koji su primorani da još i danas robuju tudjima, ti jadni i potlačeni u ovim su danima poljske slave mogli da crpe mnogo nauke i pouzdanja za budućnost. Jer ova poljska duša nad tijelom. Ta narodna duša živjela je i postoji izvršenog zlčina, naime i poslijepo diobe poljske zemlje, i kako je duša jača od tijela, tako joj je ovo uspiclo, da poslijepo 150 godina ujedinjeno ono, što su edvratni tijelinci razgrdili.

Hoće li novovječki tirani nesto da nauče ove svoga? Hoće li oni jedan dan da nauče, da se međasj i mogu kidači i uništavati, ali da duša ne da, da se u nju dira? Hoće li?

Hoće li novovječki tirani nesto da nauče ove svoga? Hoće li oni jedan dan da nauče, da se međasj i mogu kidači i uništavati, ali da duša ne da, da se u nju dira? Hoće li?

Dok se novina u Italiji i preko pišu o ovom patraku „Adriatici“, naša „Vedeta“ suti kao zalivina. A morale znati, da je „Adriatici“ imala i na Rijeci svoju područnu, i da je u toj područnici bilo uloženo doista riječkih novaca, a to će reći, da je i ljevi poljski holaustka bio oštećen onim „patraku“ pa ipak „Vedeta“ ni riječi o svom tonu. A dobro da progovori. Nino je sjezni glavni inspektor, a on kao eton upravnog vječnika banku nezbrijebi.

Pa nije bio samo Nino membro del Consiglio. U upravnom vječju bilo je i drugih „krupnih kompanija“, s kojima je „Vedeta“ bila u suradnji, jer su oni svi njezini godišnji. U času, kad je naime „Adriatici“ prestala biti „Jadranskim banjom“, uslijeli su se u nju mnogi „kravatieri“ komercantari, pa bi dobro bilo, da nam „Vedeta“ kaže, kako su ta gospodarstva u bando... tako dačice.

Jos nesto. Nas Nino inače je gotovo. Ovi smrtni drugi ne vidi. On je prema tome zasećio video i to, da je „Adriatici“ imao dostignjao. Pitam, njezinenim: Zasto nije to Nino već prije javio „Vedetu“, a „Vedeta“ to njezino, bilo bi odjekom svomu čitatelju. Ovakvi je „Vedeta“, jak, iako dosadna i pravna, i svakim danom više. I ako ovo ovako potraje, niko se više ne će na nju ni da osvrne, jer sama rubrika: „Chi muore, chi nasce, chi sposa, ma koliko zanimivi bila, ne dostaže. Boga mi ne dostaže!“

Medutim onako, kašto je dosadna „Vedeta“, dosadna je i čitava Rijeka... A kako ono bilo prije šest godina u ove dane?

Che cugnai!

Tu je sve vrelo i kuhalo. Već s prvim ratnim ladjama došli su na Rijeku razni žurnali, koji su u čitavom svom baroničkim pisali, što ne bi njezina vječna maslu pojoč. A došao je i pjesnik Šen Benito. Već prvi dan novembra zaključeno je, da se jedna ulica na Rijeci nazove po njegovim imenom i to zato, jer je taj Benito preduzeo riječku depputaciju pred adresatom. I tako srušio Thaon de Revela. I tako srušio ono bilo učiteljstvo, kojemu došao.

Ovakvi je „Vedeta“, iako dosadna i pravna, i svakim danom više. I ako ovo ovako potraje, niko se više ne će na nju ni da osvrne, jer sama rubrika: „Chi muore, chi nasce, chi sposa, ma koliko zanimivi bila, ne dostaže. Boga mi ne dostaže!“

Medutim onako, kašto je dosadna „Vedeta“, dosadna je i čitava Rijeka... A kako ono bilo prije šest godina u ove dane?

Che cugnai!

Tu je sve vrelo i kuhalo. Već s prvim ratnim ladjama došli su na Rijeku razni žurnali, koji su u čitavom svom baroničkim pisali, što ne bi njezina vječna maslu pojoč. A došao je i pjesnik Šen Benito. Već prvi dan novembra zaključeno je, da se jedna ulica na Rijeci nazove po njegovim imenom i to zato, jer je taj Benito preduzeo riječku depputaciju pred adresatom. I tako srušio Thaon de Revela. I tako srušio ono bilo učiteljstvo, kojemu došao.

Ondješki Popolov je sjezni i svasta. Tako je bio veliki naslov: „L'occupazione di Adelsberg“ Jadan „Popolo“ još nije odašao, da Talijani Postoju zove na Adelsberg, već Postumia! Dražestan je bio „Popolo“ odvjetnik, ali u one historičke dane naišao. Tako je 8. novembra 1918. tužio, što se u noći čuće pucnjava. To su pucne patrole, koje su po gradu isču, da prestrane lopte. Ti su se lopte usporile vrzili oko Punto Franko, gješte, kako se zna, bilo nagomilano silno blago i bogastvo. Mimogrede napomjenjeno, da ona pucnjava nije koristila ništa, jer je malo zatim ono blago i bogastvo u Punto Franko ionako isčezlo... Nego ide mi smrž na „Popolo“, kom je u nervu udarao, da ono noću hlitaca, a nije sirovim ni statu, da su ona noću hlepe i siori, prema onim raznim eksplozijama, koje su trešle Rijekom u godinama 1919., 1920., 1921., 1922. itd.

Veseli su bili oni dan prije sedmog godina!

Tako je do onda znao, da na svjetu postoje razni Sumseli, Prodani, Metkovići, Springeti i tako dalje? Niko. A onda se našao mogli čitati Blau partite per Venezia, Marot per Trieste, Grosje per Roma, d'Antoni per Parigi, Sisic et Prodani in depužitima, piše Annunzio i sve tako. I svu su ti hlepi kontroli i ministrima, sa senatorima, generalima, Neki čak i s kraljem. Razume se da je od toga tim mojim Fiumeancima, nuda i slava. Do juče opskurni, neznanji, neugledni, a danas najednom veliki i slavni. O njima govore sve novine, potvrdi od rimske Tribune pa do bosanskog Resto del quartino... i sve toliko.

A ovde na Rijeci — vizite a bordo i — korteži. Onda je s njima bila i Ninetta. Još se danas tuži, da su joj ondažnji korteži noći dura para cipela.

Bilo joj doma bit!

U petak, 15. novembra 1918., stigao je na Rijeku potpukovnik Lukomirski, sa 700 vojnika, dva junaka, i mi smo napravili jedan kortež, ali bi bio pravi strah Božjih. Bilo nas je valja preko pedeset tisuća. A zastavil A rožice! A pjesme!...

DOPISI

IZ RIJEKE

«Adriatica» - Dosada - Prošli dani - Prijatelji do pol zdrželi.

Prva strujala, A znate li, tko ju je od-peo?

List trčanskih Kombatenata — La Frontiera. A znate li protiv koga? Ratne protivnike našeg Nina Venturi. A znate li zašto? Zato, što je dignuo, odnosno primio od banke

„Adriatici“ ništa ne manje nego 62.000 lira,

a da nitko ne zna u koju svrhu. Da se radi

o meni ili kojem drugom običnom smrtniku?

Reč je naša, ali je i hlepni, Riscossa

ili joj druga kompetentna olinja.

Dok se novina u Italiji i preko pišu o ovom

„patraku“ „Adriatici“, naša „Vedeta“ suti

kao zalivina. A morale znati, da je „Adriatici“ imala i na Rijeci svoju područnu, i da je u toj područnici bilo uloženo doista riječkih

novaca, a to će reći, da je i ljevi poljski holaustka bio oštećen onim „patraku“ pa ipak „Vedeta“ ni riječi o svom tonu. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Ninu, to je znate; trebit će, da počekamo, dok se izjaviti. Riscossa

ili joj se reči o Nin

Onda je došla nedjelja, 17. novembra. To je bilo dan, kad su italijanske čete s kopnene strane ušle u grad. Među njima našao se i naš Nino, koji je Italijansku zastavu izvještio na gradski "standar".

Svi su mu plijeskali.

Danas mu prigovaraju, što mu je "Adriatika" isplatala 62.000 lirica, da se ne zna zašto.

Od prilike u istu vrijeme, kad je Italijanska vojska ulazila u grad, držao je i riječki načelnik Rošo svoj poznati govor na rimskom Kampidolu.

I njemu su svu plijeskali. A danas ga zovu ex pödestës delle tripe e delle birette. — Sicut transit gloria lújumanorum.

Rokac.

IZ MALOG LOSINJA

Bit è malo koje mjesto u leti, gdje se tako nepristupačno stupa, našem narodu sa strane političke i vojne oblasti, kada u Malom Losinju. Šime se ovoj posljednjoj, kojoj bi moralu biti glavna stvar pravica i savjesti, da onome ne čini da čuje.

Nao poturica, don Ottavio Haracic (Haracić), sadašnji župnopravitelj naših starinske glagolske župe Sv. Marije, misli, da u Lošinju dolaskom novih gospodara nema više Jugoslavena, koji u prahu i pepelu poharanih hrvatskih institucija, čekajući pravdu Onoga, koji ne gleda u obraz nikoga.

Nek Vam nikada ne pada na um, da smo mizaboravili, kao Vi, što su naši predstavnici Zagonečno nam je, što Vas je mi to potaklo, da tako zamrzisti svoj rod i jezik, premda vilo dobro poznamo Vaš prošlost život. Sto vise, poznato nam je, da ste u Zadru bili, kao teolog oduseljeni pristaša stranke prije u i očito borbi stavljao se pretiv nepravica zadarskih Italijana, i da su svojedobni italijanski demonstranti razbijali prozore i to radi Vas, jer ste im bili tui u Cresu. Vi ste uz pok. don Frana Sablića digli glas protiv cestinskih Italijana. Zar ne, da ste se enda potpisivali Haračić, a ne Haracic?

Znate, veleć, gospodine, da u Sumadiji imade još mnogo Haračića. Dostis se k nama kateheza god. 1904., gdje ste u kroznu vrijeme promjenili svou èudi, kao zmaja, nego i cijelu Italiju, kad gleda onu sramotu na groblju? A što će biti, kad budu krozne one rusevine ulazili u groblje gladi psi i prevrtili grobove naših pokojnika? A, tko nam jamči, da oni to vec i sada ne èine?

Na groblju poèivaju osim naših i mnogi Italijani, Nijemci i Madžari. Svi ti pokonici imaju zide svoje, koji se morala pobrinuti da se zid na našem groblju uredi. Nas glas je u voloskoga patrijarha glas, što vapi u putstvu, dok će njihov biti zacijsle saslušan. Ako im patrijarha kaže, da općina nema novaca, neka mu odgovore: — Tko može da smogne novaca za razne nepotrebitne motore Diesel-e, smetiće ga i za id na groblju... Skrajnje je vrijeme, da se ono uredi, a gospoda Italijani, Nijemci i Madžari, ako se zato zauzmu, uèinit će za svoje mrtve kudikamo vise, negli da ne njih prospri deset vagona evićeća.

IZ OPATIJE

Prva tri dana ovoga mjeseca bilo je na nasen groblju, a opazili smo jednu ne-spodobu i grozotu, na mnogim je naime mjestima zid, što opusice groblje, porušen i plavo se ne može, da ga popravi. Budući da od glave riba smrdi, to nije nikakvo èudo, da i nase groblje trpi od nemara i nespodobnosti voloskoga patrijarha. Mi se potpumim pravom èudimo drugim faktorima, pametnjim od nega, sto dopustuju, da se na groblju ne odstrani ono gredlo, koje bi moglo imati i gladnih posljeda.

Opatija je bila malo, mornarsko seoce, ali je vec davni imala svoje iako malo groblje visokim zidom apasano. Ali to nije imalo same Opatiju, vec je tako bilo u srednjem našem i najzabiljnijem, gospodarskom. Sio mora da misli strane, da je naša nama domaćina, nego i cijelu Italiju, kad gleda onu sramotu na groblju? A što će biti, kad budu krozne one rusevine ulazili u groblje gladi psi i prevrtili grobove naših pokojnika? A, tko nam jamči, da oni to vec i sada ne èine?

Na groblju poèivaju osim naših i mnogi Italijani, Nijemci i Madžari. Svi ti pokonici

imaju zide svoje, koji se morala pobrinuti da se zid na našem groblju uredi. Nas glas je u voloskoga patrijarha glas, što vapi u putstvu, dok će njihov biti zacijsle saslušan. Ako im patrijarha kaže, da općina nema novaca, neka mu odgovore: — Tko može da smogne novaca za razne nepotrebitne motore Diesel-e, smetiće ga i za id na groblju... Skrajnje je vrijeme, da se ono uredi, a gospoda Italijani, Nijemci i Madžari, ako se zato zauzmu, uèinit će za svoje mrtve kudikamo vise, negli da ne njih prospri deset vagona evićeća.

IZ RAVNIH

Dne 5. 1. mi, vozač automobil drustva Matiević iz Trešta na Rijeku takvom brzinom, da su se svi, koji su vidjeli, čudili. Cesta ispod Hrušice veoma je zavojita, a osim toga je onog dana bila uslijed kise opuzla. Par koraka dala od kapelice Majke Božje zaledio se auto svom silom o kamenn, okrenuo se, udario u drugi kamen i svom silom preletio preko rida na polje. Sofer je glavom udario o kamenn, tako da mu se od silnog udara razbilja lumbanja, pa je na mjestu ostao mrtav. Mladić, koji je sjedio krajnje, zadobio silan udarac, te živio samo po èasaku. Čudno slučajem dopeljao se minivo gosp. dekan iz Jelsane, koji je mladić podijelio određenje prileg nego se raslaio sa svim svjetom. Druga dvojica dojetički su na meko polje i ostali neosteneć, iz blize okolice došlo više dobitnih ljudi u narodan, da pominje nesretnicima. Auto je bio kinzasta po karabinicama iz Podgrada, a mrljac, prenesen u mrtvačnicu u Hrušici. Iza ovog nesreće svi automobili voze ovdava polaganja. Do kada?

IZ ZBANDAJA

Ove smo godine, hvala Bogu, imali dosta grožđa. Na nekoliko mjestima učinili nam je neznamljiv stetu tuča (zrak), na drugim gomilice.

Nasi iskusni stareci vele, da je tonu zlukriva kliša, koja je na sve godine, osvojito u kolovozu, tesa postićevela. Ni ja, teo u vremenu obilja, ne uskrije samu negodovanju, mradivo prilje da dosta grožđa. Uspje, mjestima redi, da je cijela ljetna bila dobra. Osobito nam dobro urodio krunip i kulturski. Samo bito nas je malo iznenadio: urodilo je, da je malo. Fažola je bilo takoder desto. Mosat čemo, dakako, zahajati i u gradske magazine, ali mnogo manje od prešlih dviju godina.

PODLISTAK

Dr. Ivan Haslinger:

Raskužba

(Svršetak).

Upamiti valja i to, da je vruce ljetnje sunce izvršno raskužilo i da mnogo koristi, pa će sva sili kužnih kliča ugutiti, ako predmete izvještivi ljudi stavimo na sunce, da se tamo nekoliko dana sunčaju. — U zahodu treba drvene dijelove dobro oribati lugom, a zahodna jama, kanali, grabe, žljebovi i gnojista raskužiti se obilnim polje-vanjem vapnom.

I bunar se raskužuje vapnom tako, da se izmjeri bunar, koliko od prilike hektolitara vode ima njemu, zatim se bac u bunar toliko živoga vapna, da na svaki hektolitar vode dodjeli tri kile živoga vapna. Drugim kolicom mora se to dobro pomjesati. Za dva dana bunar se još dobro ocistiti, a kad se bunar u njemu ocisti, može se opet upotrebiti.

I ljudske izmetine, blato, pa pljuvačka

su pljuvačnicama mogu se raskužiti tako, da se obilno polju vapnom, a onda se bace u zahod.

Ljudi se raskužuju najbolje *kuponjem*. Bolesniku, kad ozdravi, staviti u veliku katu toplo vode, pa ga dobro u njoj otrliji sa punom, a onda ga prebreću u svježe, čisto rublje. Afi prije toga treba paziti, da li nije rost prestab za kupanje. Dobro će nečiniti, ako se prije toga posavjetujete sa svojim liječnikom, koji će ti u tom, a i upoređ radi raskužbe rado posložiti svojim savjetom.

Lječnici rado određuju za raskuživanje i posebne otroke, raskužbu kojima se sitno-živi lako uništavaju. Medju njima je oso-bito na glasu i poznat *karbol*. To je gusta, uljiti slična žučasta lekućina, koja se kupa u ljekarnama (apotekama), a vrlo je jetka i otrovna, pa je nemio u kući držati, nego samo onda, kad treba da što raskuži, jer bi se drukčije njome lako mogao otroviti tko od ukucane, osobito koje dije-te. Toga karbola metne se obično dvije zlike na litru vode, i tom vodom možes enda rastvasta raskužiti, kako će li lječnik vec reći. Osobito je potrebno karbol za raskužbu sobe iža šuščicava bolesnika, jer vapno i lug

IZ PAZINA

Pazinci se ubrajaju među one sretnike, koji su dne 26. pr. imali prigodu vidjeti inter-misterijsku komisiju. O dočeku ne čemo ni da govorimo. Ta, bio je tako slavan, kao i svijet dosadan. Vrijedni je g. sindaco, održao su-hoparni pozdravni govor, kojem je dakako istaknuo italijanstvo ovog grada te ga preporučio gostovima. Predsjednik komisije zahvalio se na pozdravu i obisao je svojim obecima.

Iza običnih ceremonija prešli su časni go-stovi u društvenu zgradu — u onu istu zgradu, u kojoj su par godina natrag mnogi od naših patinika bili izbatani, popili više doza ricinus-a — i bili su pogesceni. Po dovršenom doručku komisija se podala u odo uprilečen za primanje stranaka.

Grad je u prvom redu zastrazio 200.000 lira kao izvanredni prinos za zgradnju vodovoda. On. Banelli nije ništa obecao, već propomenio, da će se stvar predati u ruke posebnom od-sjeku komisije.

Goverilo se i o mnogim drugim stvarima, tihotičih se *grada*, na koje se ne moremo osvetiti. Zanimu nas osobito tražnja nove općine od 700.000 lira za svrhu poljoprivrednog područja. Priznajemo, mi potrebno-rem, ali ipak ne možemo pojmeti, kako se gospodara nisu zaintezili za našu tužbu, koja naivno osjeća nestascu u vodi. Biće da će gospodara za zaboljni vod, jer, hvala običaju, koji su nam dati dosta vode, nisu naši vidići dolaziti pozivom po vodu u pazinsku Fabu. Ali bit će da se dobro sjećaju, kad žarko julijsko sunce nosi posebne vještice, kako moramo sat i dva dalje po vodu.

E da gospodari gradjan, mi ne živimo u gradu te se na sas ne treba brinuti. Za vas je dosta da mi pošto i točno placamo, a u ostalom da sutinu. Ja? Biće.

Gospodo komisionari, zasto ne zavirjete i u naše manje gradite, t. j. u selu; tu biste saznali za mnoge stvari i od mnogo veće potrebe. Tražbini naše općine od 700.000 lira za zabiljanje nisu lakodjer uvelike. Spominjaju se, negli su gospodavci duglji, Pitamilu mi gradsku gospodu, od kuda ovaj? Svi smo tvrdo osvjeđeni, da je naša općina bila aktivna, dok god nije nasilno došla u ruke današnje uprave. Kad bi se počinribi za bolju upravu, veću štednju, onda bi vam bio prikriven trud tražbina i mnogih drugih brig.

IZ LABINA

U zadnje vrijeme poèele su se nažalosti i kod naših pojavitati. Kao što je se ukralo, iščekivali smo, da ih jedan krmale, oveće vrijednosti. Oružnicima je poslo za rukom, da udju u trag talovima. Plijen se raspravljao i mjeseci nje-veli Valča u Rabcu. Doznelo se je, da je napomenuti Valle uz nekoje svoje drogove unaznajao svoje prste, kod tih kralja.

U noći Sveti Sveti odveli su nezpoznati tatu i tri Plombe i jedno teleso nekog. Toneli i Kolajku glosavu da su Piçanci videli prilikom zlikovice sa pljenom kralja. Piçanci.

Može se i drugi vremenski obegavati u clo-je. Labici, za koje se do sada prekratko u našem euolu, Zlobni i kraljevi gavone, da svih tih kraljeva imaju svoje piste sami strane, koji su se u zadnje doba raspinjali ovacima sa svih strana, da traže zaradi u ovdjeljivim rudoplojinama. Ali je na toka paze oni, koji su zato pozvani. Mi su svoje strane želimo samu jednu, naime, da članovi juve sigurnosti oružnici poduzmu sve potrebne korake, da se barem u buduće onemogu slične kradje.

IZ GRDOSELA

Dne 6. pr. mjeseca januara je seljak Antun Kušan u Karlobagu, da je oborio vješto poslovne, na vratin se, kada prijeđeli dolje kapljice neku dostojnicu. U taj govorili su neznamljivi.

Ljudevi su i drugi vremenski obegavati u clo-je. Labici, za koje se do sada prekratko u našem euolu, Zlobni i kraljevi gavone, da svih tih kraljeva imaju svoje piste sami strane, koji su se u zadnje doba raspinjali ovacima sa svih strana, da traže zaradi u ovdjeljivim rudoplojinama. Ali je na toka paze oni, koji su zato pozvani. Mi su svoje strane želimo samu jednu, naime, da članovi juve sigurnosti oružnici poduzmu sve potrebne korake, da se barem u buduće onemogu slične kradje.

IZ KRALJICE

Prinesla nam je ona i ulja od bježini. Jur. Muč! Šada je povedala... Dumko, taj cušu na sas nam još govoriti... — Talijanski slavenski narod već nisai neprijatelji. Sad su moć lahkoh deliti delo i d-bitak.

Fr. Jako lahkoh...

Jur. Italije je danas jako bogata i po svijet industriji i po trgovini i po poljoprivredi. Samo ovakave industrijalne trgovacke vlast, kako je Italija može garantirati blagostanje, koga ste valatinu potrebiti.

Fr. Počekaj, da male kinhem. A-cil. Jur. Slaven! Samo tako se more pul vratiti govoridstvo i ovcarstvo, poljoprivredstvo i vinogradstvo i u velje vlasti. Italije može pridat vašu intrudu, aki ih buhle ki onel kupri.

Fr. A to... to...

Jur. A sada priješao onaj naješte, ča-si nam obecati. Pa slasaj: — Slaven! Italija, velika država slobode, dat će vam iste državljanske pravice, kako i sveci drugom svojem podanikom...

Fr. Počekaj, da još jedanput kinhem...

Franina i Jurina

Fr.: Dunke — vitorija!

Jur.: I to je pasalo, hvala Bogu!

Fr.: I sve mirno.

Jur.: Puš nar — jaka mirno.

Fr.: Prez nijedne barufi.

Jur.: Kakove vratje barufi! Mi smo, kako ne moremo znati, ča i barufi. Ki će baruf delat onak, kako i trebe, on mora imeti parem tri ale pak etiri tisuc let kurti.

Fr.: Ala vrag zel i takovu kulturu!

Jur.: A neka je zame!

Fr.: Ma — slobodno, kad nima svet od nijakove koristi.

Jur.: Mane govor, da sam barbaro i da nimam nikakove kulturi. Ter ja znati da nimam, ma vrag mu je v kapel — ako ja nimam kulturi, kaj sam teo rečem, i ta oboči, cam, to i držim.

Fr.: I evali ti, brate, a takov sam i ja i svi mi brižnici prez kulturi. Oni, ki se pak vavek u vekom sprelutjuju z neka kovum kulturm, kada ti pridu blizu onputa ti obecati i Romu i Tomu, a kada pride obegavati, da spina, ča su običali, onputa ti se v nos smej i rugaju.

Jur.: Spomenju se, kako je ono cernilo, kada su ono prej set let k nam-prišli. Prva su njih besedi: Slaven! Danas vladaju novi zakoni pravednosti i slobode.

Fr.: Vladaju zakoni, vladaju, ma za kega? Za nas — pobognjica ne!

Jur.: Čekaj, pak da vidiš, kako su nam onput govorili: — Slaven! Austrijske vlade ni već vlade, ka vas je puto lot varada i učkala narod preti na rodu, samo da se ona ne treba udžbiti. A teritorzna Italija je sada učinila kraj tem-neprijateljstvu. Zato treba, da zavladim i slega mej naredi. To vam sasli Itala-ja.

Fr.: Prinesla nam je ona i ulja od bježini. Jur. Muč! Šada je povedala... Dumko, taj cušu na sas nam još govoriti... — Talijanski slavenski narod već nisai neprijatelji. Sad su moć lahkoh deliti delo i d-bitak.

Fr.: Jako lahkoh...

Jur. Italije je danas jako bogata i po svijet industriji i po trgovini i po poljoprivredi. Samo ovakave industrijalne trgovacke vlast, kako je Italija može garantirati blagostanje, koga ste valatinu potrebiti.

Fr.: Počekaj, da male kinhem. A-cil. Jur. Slaven! Samo tako se more pul vratiti govoridstvo i ovcarstvo, poljoprivredstvo i vinogradstvo i u velje vlasti. Italije može pridat vašu intrudu, aki ih buhle ki onel kupri.

Fr. A to... to...

Jur. A sada priješao onaj naješte, ča-si nam obecati. Pa slasaj: — Slaven! Italija, velika država slobode, dat će vam iste državljanske pravice, kako i sveci drugom svojem podanikom...

Fr. Počekaj, da još jedanput kinhem...

Fr.: Franina i Jurina

Bio neki imućni seoski gospodar, ujedno kremař i mesar. Inaće je bio strašna pijaca. Ololao bi se svaki dan. Bio je debco pa crven, pa modar, upaljiv očiju, uvijek nekak muvacava govor, jer je uvijek bio bar napola pijan, a rijekom, vilo rijekom trije zan. Zena mu zdrava, krepka, kaj kranjica, vrlo vrijedna i navrhiva. Oni su imali tri kćeri. Najstariji, sa sinu bilo je velik i jak, aliagnul, uvijek mu je curilo i

